

At greina eina blaðgrein

Það er umráðandi at hava í huga, tá ið tú greinar og brúkar ein frymil, at frymilin bara er eitt hjálparamboð. Frymilin er ikki lagaður til eina ávísa blaðgrein, tí kann tað væl vera, at ikki alt, sum er nevnt í frymlinum, er at finna í eini blaðgrein. Brúka frymilin soleiðis, at hann hóskar júst til tína blaðgrein og legg tað aftur at ella burturúr, sum tú heldur ella ikki heldur, er viðkomandi fyri tína greining.

GG. *Minst altíð til at vísa á dømi í blaðgreinini og at grundgeva fyri tínum uppáhaldum.*

Nøkur orð og hugtøk í frymlinum eru litað **blá** og skrivað við skákskrift. Í høgra bredda standa orða frágreiðingar til hesi orð og hugtøk.

Byrjan

Les blaðgreinina væl og virðiliga.

- Kanna ókend orð í orðabók
- Greina flækjasligar setningar

Gev tær far um:

- hvør (sendari)
- sigur hvat (evni)
- hvar (miðil)
- við hvønn (móttakari)
- við hvørji ætlan (endamá)l
- serlig eyðkenni

Samskiptisviðurskiptini, t.e. sendari–evni– móttakari.

Sendarin

- Hvør er sendarin? T.e. hvør hevur skrivað greinina?

Miðil og evni

- Í hvørjum miðli er greinin skrivað?
- Nær er hon skrivað?
- Hvat er evnið í greinini?
- Ger ein stuttan samandrætt av innihaldinum

Móttakarinn

- Hvør er móttakarinn?
- Hvussu kanst tú vita, hvør móttakarinn er?
- Hvussu hevur sendarin hugsað um, hvør móttakarinn er?
- Eru innihald og tekstur lagað til móttakaran?

Endamál og ætlan

- Við hvørjum endamáli er greinin skrivað?

Bygnaður og uppseting

- Hvussu er blað greinin *sett upp*? Hugsa um myndir, yvirskriftir, *brellbiti*, *millumyvirskriftir* og *breyðtekst*
- Eru yvirskriftin og millumyvirskriftir í samsvari við innihaldið í tekstinum?
- Eru *snildir* brúktar sum *eygnariv*?

Opið ella afturlatið samskipti

- Er talan um *opið* ella *afturlatið samskipti*?
- Er greinin løtt ella torskild at lesa?
Kanna t.d.,
 - um teksturin er býttur sundur við millum yvirskriftum, um orðini eru stutt og kend,
 - um fleiri torskild ella fremmandorð eru í greinini,
 - um setningarnir eru stuttir ella langir,
 - og um nógvir eykasetningar eru.

Objektivt (partleyst) ella subjektivt (partískt) skrivningarlag

- Er talanum *partleyst* (objektivt) ella *partískt* (subjektivt) skrivningarlag?
- Er sendarin partleysur ella partískur?
- Er hann sakligur og upplýsandi?
- Er hann kensluborin og persónligur?

Orðafrágreiðingar

Uppseting: fevnir um myndatilfar, yvirskriftir og millumyvirskriftir, stuttan kunnandi inngang, eisini nevnt *brellbiti* (nevnt *manchet* á yrkismáli) til høvuðstekstin (eisini nevndur *breyðtekstur*), ið kann verða býttur sundur í teigar

Partleyst (objektivt) skrivningarlag: neutralt, upplýsandi og sakligt

Partískt (subjektivt) skrivningarlag: kensluborið og persónligt

Opiðsamskipti: greinin er skrivað, so øll skilja innihaldið

Afturlatið samskipti: greinin er skrivað, so bara fá hava førleika at lesa hana. Dømi um afturlatið samskiptieru t.d. yrkisbløð til lækna við latínskum heitum.

Snild: verður brúkt at fanga lesarans uppmerksemi, t.d. myndir og yvirskiftir

Eygnariv: tað, sum fyrst fellur í eyguni

Brellbiti: stuttur kunnandi inngangur (nevnt *manchet* á yrkismáli)

Millumyvirskriftir: yvirskriftir, ið skilja *breyðtekstin* sundur

Breyðtekstur: høvuðsteksturinn í eini blaðgrein

Málbúin

- Hvussu er málburðurin í greinini?
 - Er hann nevturalur og sakligur ella kensluborin og persónligur?
- Koma serlig orð (t.d.lýsingarorð) ofta fyri?

Upplýsandi ella ávirkandi endamál

- Ætlar sendarin (loyniliga) at ávirka móttakaran við síni skrivning?
- Vil sendarin hava móttakaran at taka støðu og koma í part við sær?
- Vil sendarin upplýsa og kunna móttakaran um evnið, hann skrivar um?
- Greið frá endamálinum og ætlanini við greinini.
GG. Svava við støði í tekstinum og greiningini.